

„POKROK“ vychodí každý piatok.

Adresa pre všetky zásielky:
Dr. Pavel Blaho, lekár v Skalici
(Szakolca).Oznamy (inzeráty) účtujú sa
lavne a platia sa vopred.

POKROK.

Predplatné poštou:
Na celý rok 2 koruny. Na pol
roka 1 koruna. Jednotlivé čísla
v expedícii a pri zasielkach naj-
menej 20 výtiskov stojí 2 hal.
Predplatné do cudzozemska 5 kor.
Bezmenne a nevyplatené dopisy
sa neprijímajú.

Týždenník venovaný ku poučeniu a vzdelaniu slovenského ľudu.

Zo starších básní Pavla Országa-Hviezdoslava.

Nehni, chlape!

Nehni, chlape! napni ruky:
jakobys' šiel válať buky,
či prenášať hory, doly —
vystri, napruž, napni!
Preč s osudom, čo ta bolí,
čo ťa morí i čo duší!
Zaucho mu čapni!
Nie dost! — rozdrv ho na kusy!A ty veríš na osudy,
na strašidlá, na obludy,
čo vychodia z noci šera?
To by bolo pekne!
Bo povera: je nevera,
je zbabelosť, je zúfanie — —
Kto chlap, sa nezľakne!
znajú, že to stín na bráne...Ty, čoš' zrnom, napni ruky:
jako bys' šiel válať buky
či prenášať hory, doly —
vystri, napruž napni!A ty veríš predsa! Hybaj!
Nekrižuj sa a nezhybaj,
jako plané motovidlo!
Zastaň raz už, čo chlape!
Skrčené rozptýl vetrilo,
a ta na tie prudké vody —
Nádej otcov chlape,
a tá — ťa zle nepovodí...Hor sa z loža darebákov!
zastav stony neborákov,
babám nechaj ľuky, plače —
Chop sa slávy činu!
Na výboj ruží z bodľáče:
líce tvoje nech je prúpor,
a v svätú hodinu
tvoje svaly — celý tábor!...v svojej sile, v svojej vôli! —
Čo ťa tiská, čo ťa morí:
zaucho mu čapni!
Málo! — zdrv ho na franfory!Ešte zlý vek, mraky temné: —
do slábenej, šťastnej zeme
hej, ďaleko, prevysoko,
nesmierna púť ešte!
A ty už spať prehĺboko,
hlava na bok, ruky v lone... ?
Nedrychni na ceste!
ale k predu v búrnom hone!Čo!? ty kryješ sa do kúta?
Jasná strela, hromom kutá!
Podte víchry! vaše brká
ať mu zraky pretrú...
Von! kde svitá, nie kde mrká.
Napred! Nepatríš-li k zrnu:
ta plevu do vetru!
Nech ťa všetei diabli hrnú!...

Hviezdoslav.

Noviny a knihy.

Za starých časov nebývalo novín, veľkí páni bavili sa rozličnými radovánkami, čítali málo, držali si na svojich dvoroch a statkoch učeních radcov, ktorí rozumeli písmu a zákonu, ktorí vykládali práva, písali za pánov listiny, vysvetľovali obsah kníh a dávali smer svojim pánom v živote duševnom. Učenosť, čítanie, knihy, to byly veci, ktoré mali jednotlivci ako by v árende. Knižovne nachádzaly sa len v kláštoroch, v zámkoch a hradoch, obyčajný smrteľník sa k nim nedostal a dostať sa ani nesmel, lebo zemanom a pánom záležalo na tom, aby široké vrstvy nedozvedeli sa z kníh pravdu o rovnosti všetkých ľudí, o slobode a voľnosti, ktoré sú majetkom každého jednotlivca a ktoré zadržovať nemá nikto práva. Neskoro, v 18. storočí začaly jasné hlavy vo Francúzsku hlásať: »Všetci ľudia sú rovnoprávni, všetci majú právo na vzdelanosť, na učenosť, na knihy, preč s privilegiami, s výsadami!« Počalo svitať i tým, čo cez celé storočia slúžili násilníkom vo tme a otroctve. Bojovali a nevedeli začo a prečo, trpeli, za iných, mreli v žalároch za hriechy cudzích, ich život nelíšil sa od života nerozumného zvierata. Ale kniha, písané a tlačené slovo razily si pomaly cestu i k malým ľuďom, mocní páni doniesli si tie zákony, v ktorých sa zakazovalo čítať to, lebo to, ale otvorených a prebudených hláv pribývalo každým dňom a tak i bojovníkov. Jako rozširovaly sa časopisy a knihy, tak rástly i slobody ľudu, kde byly skorej časopisy, tam vybojoval si ľud skorej práva, tam skorej praskly okovy poddanstva, kde zaviedla sa skorej povinná návšteva škôl, tam národ prebudil sa, krajina zmocnela, blahobyt sa rozšíril, lebo národný majetok rastie so vzdelanosťou. Neučení zná len jeden spôsob

vyrábať groše, učení, vzdelaný, rozumný pomôže si, vyrobí prácou, obchodom a rozličným spôsobom. Kto zná len kravy pást, ten predstavuje veľmi malý kapitál, kto zná nie len kravy pást ale aj orať, kopať, strúhať, sekať drevo, stavať, dobre kúpiť a ešte lepšie predať, ten je iste desaťrazy viacej hodien, nežli ten prvý. A potom ten prvý nepokračuje, nerozmnožuje svoje známosti, jako sila nenesie žiadon úrok, kdežto ten druhý čta a pracuje duševne, aby rozmnožil svoj majetok hmotne.

Tak hľa vyzerať to i v živote národov, pozrite na Angliu, ktorá ovláda pol sveta, na bohatú Franciu a na mocné Nemecko. Koľko je tam časopisov, novín, koľko kníh vyjde tam ročne na trh! Vidíš, milý čitateľu, jaká sila, jaká moc leží dnes v novinách a v knihách! Pozri na policu, za rošt, do kúta, na lavicu, koľko tam máš novín, koľko kníh a jaké?

Pozri svoje zápisky, koľko vydáš na noviny a či ich riadne platíš? Časopisy a knihy sú dnes merítkom duševnej sily národa.

Nie milliony bodákov, nie delá, budúce války budú vedené perom, novinami a knihami. Noviny sú mocou, ktorú nemožno zničiť zbraňou.

Noviny sú zrkadlom smýšľania a čítania národa. Ony učia, povzbudzujú, súdia, ukazujú cestu, smer! Noviny sú srdcom ľudu, jako toto bije, jako prúdi v ňom krv, tak odráža sa to v novinách, v časopisoch.

Noviny sú naši hlásnici, ony hlásajú verejne. Ľudia, toto je pravda, toto je lož, to je krivda a to zase spravodlivosť.

Noviny budia spiacich, posilujú klátivých a slabých a upevňujú ľud v presvedčeníu.

Národ bez novín podobá sa divochom.

Ľud bez časopisov a kníh je ľudom otro-

ckým, vždy slúži len iným, cudzím a nikdy nie sebe. Občan bez novín je pravý chudák, lebo musí veriť len to, čo mu iní povedia, ponač nevie kde je pravda.

Noviny musia sa stať obranou v rukách nášho ľudu; zbraňou ducha, nie hrubou silou vybojujeme malému človekovi práva, chlieb a voľnosť.

Kniha je školou, učiteľkou života, milujte knihy, vhlbte sa do nich a čerpajte z nich pre život.

Časopisy čítajte, predplácajte a rozširujte! Slovenských časopisov vychodí v Uhorsku 30. Pre dva aj pol milióna národa je to kvapka.

Musíme doháňať mnoho, s chuťou do práce. Bez novín nebude u nás dobre, nebude slobody, nie lepšieho života.

O delníckej otázke.

Čítal som minulú úvahu o delníckej otázke uverejnenú, a v nedelu odpoludňá som sa pred mestským domom zastavil a očúval, čo ľudia vravia.

Je to starodávna skalická obyčaj, že všetky noviny si pred mestským domom porozpraváme, je to taká naša sedliacká burza, kde sa človek všetko dozvie o cenách, o prodajoch kupách a iných politických i nepolitických veciach.

Veľmi rád očúvam mnohých ľudí mudrovanie najviac sa mi ale páčilo pojednávanie o minulom úvodníku nášho „Pokroku.“

Nepáčilo sa mnohým, že píšeme proti vysťahovalectvu a rozoberiem volaktoré námietky.

Prvá nepravdivá vec je, že chudobný človek u nás nepríde k ničomu, že sa nemôže vyživíť.

Ja znám mnoho chudobných ľudí, ktorí boli vskutku chudobní, keď sa sobrali krome holých

ruk ničoho nemali a dnes si majetkovo dobre stoja, majú domček, kravy i pár kusov rol. V Skalici kde i ten chudobý človek si môže vzat' do najmu (arendy) rolu, kde skrze vinohrady a pestovanie cukrovky, od jara do zimy sú tovarochy, kde delníci zväčša na akord môžu pracovať, dokázala i tá chudobnejšia trieda, že sa dá hospodáriť a sebe na staré dni si volačo usporiť.

Keď by si naši delníci každý deň to odložili, čo sa len prepije na pálenke, to by robilo ohromné tisíce do roka. Mlieko, chlieb, múka sú u nás veľmi lacné, v mohých ale delníckych domoch viacej sa vydá za alkohol ako za potravné články.

Druhá príčina prečo som ja proti vystahovániu je mravná.

Otec odíde z domu do Ameriky, bieli havraní sú tí, čo domov posielajú, veľká čiastka zabudne na manželku a dieťky, zanechá ich v biede a utvorí si nový „raj“ v onom svete.

Dieťky nedostanú dobrú výchovu, a manželka tiež maohorázy mravne upadne. Našiel manžel v Amerike pár sto dolarov, utrátil ale časť, poctivosť a statečnosť rodinného života. Zničený je život jeho, manželky a dieťok.

Príklady uvádzať nemusím, zná ich každý z vlastnej skusenosti, takýchto pádov je už u nás mnoho, a verejná mravnosť vzdor všetkému namáhaniu duchovných klesá.

Mnohí si myslia, že preto to píšem, že sa bojím, že mi vraj nebude mať kto porobiť poľnú prácu. Ja niesom v tom položení, ja si sám obrobím všetko, len tie smutné následky ma maly k tomu, by som moje jednoduché pero zachytil a o tejto veci čo mi na srdci ležalo, napísal.

Pevne som presvedčený, že úpadok delníckeho ľudu je v alkoholizme a sfahovanie do Ameriky nič, hubí a kazí rodinný život a mravnosť ľudu nášho.

R-l.

Aničke.

Spevavý vtáčik mój, krásna holubička,
Hrkútaj mi veľ raz pekne od srdiečka:
Nehaňbi sa za to, že to aj svet čuje
A neboj sa, že spev snáď vietor rozduje.

Zlý je svet, to vieme; ostré má jazyky
I to je nám známe, že každé tie styky,
Ktoré sa v srdciach šľachetnejších rodia,
Keď môžu a vedia, hneď do blata hodia.

Zlý je svet, ale jak veľká je jeho zlosť,
Tisícekrát tak veľká patrí šľachetným cnosť!
Ach! Spievaj len spievaj, spevavý vtáčik mój,
Veď nemá svet moji spevov zastaviť zdroj.
Káranec.

Dopisy.

— Čary. S diabolickým úsmevom vyprávajú židák krčmár v nedelu našim gazdom pri pálenke: „Ľudia, načo je Vám predplácať všeliaké noviny, škodu tých dvoch, štyroch korún tie nadarmo vyhádzate, Vy môžete si u mňa prečítať dobré noviny, a tie peňaze, čo nadarmo vyhodíte za noviny, môžete prepíť.“ Zvedavo som sa ho pýtal, aké noviny možno u neho čítať. „Krajana“ odpovie židák a dá sa vychvalovať aké sú to noviny, ako tie píšu (pravda židákovi po vôli). „Hádám prišlo neaké nariadenie, aby v šenkoch noviny boli vyložené k poučeniu ľudu?“ pýtal sa jeden občan. Nie braťko odpoviem mu na to, tie noviny žiadny Slovák nebudú čítať, lebo ony píšu proti nemu a vychvaľujú židov. Tie noviny neposkytnú Slovákom žiadne poučenie, tie len od pálenky otrávení ľudia môžu čítať a preto ich židia podstrkujú ľuďom aby ich celkom otrávil. Preto ľudia dávajte pozor, a radšej si predplaďte „Ľudové Noviny“ a prečítajte ich doma v rodine, tým aj deťom dávate dobrý príklad, keď nevidia otcov do krčmy chodiť ale doma čítať, oni tiež privyknú k čítaniu dobrých novín. Pozor Čáranie nechodte k židovi čítať Krajana, s tým nech sa odpratajú do pekla. Naša poučné noviny sú „Pokrok“ a „Ľudové Noviny.“ Jeden z mládencov.

— Skalica. Členom mládenckého spolku do pozornosti. Milí mládenci a spolubratia! Dobre

viete že už Váš výbor tohoto spolku moc razy vyzýval, aby ste v tanci nefajčili a širák na hlave nemali, v Pokroku už bolo tiež to vyzvanie. Ale bohužiaľ doposiaľ to veľmi málo osožilo. Vy si myslíte, že keď máte za širákom perko, alebo pantličky, tak na miesto dolu dania si ho radšej na uši narazíte. No a podľa vášho rozumu, ba hovoriac pravdu hlupého zvyku pri tanci musí byť cigara, lebo cigareta zapálená. Pri poslednej muzike ste si mohli všimnúť, že z Váš niektorý v tanci utrátil z cigare oheň jednému do kapse, ešte veľké šťastie, že to hneď zpozoroval, lebo ináč sa mohlo stať hrozné nešťastie. Tak prosím Váš milí mládenci zanechte tieto hlúpe zvyky, lebo podruhé sa môže stať väčšie nešťastie. A keď sa od toho nezdržíte, tak sa jednoducho upozorní nato výbor, aby takého mládencu, ktorý v tanci fajčí vytvoril von. Lebo jak vidieť, ináč sa tomu nedá koniec vziať. Jeden Výborník.

— Závody, prešp. stol. Z našej obce málo kedy zjaví sa dopis v novinách. O Závody i tak každý len zavadí, ohovára ich a omláva asi takto: Lahko je vám hovoriť, u vás je ináč a u nás je tiež ináč. Závody sú v otroctve pánskožidovskom, z vlastných sil nemôžeme si ešte pomôcť, preto stávajú sa v Závodoch veci, ktoré sa inde stať nemôžu. Veru, v tom je pravda preto nemôžu sa Závody odsúdiť, ale čo zlého v nich a chorého, to liečiť. Ľud je dobrý, dosť zachovalý, uprimný a pohostinný, trebárs dosť chudobný, ale chudoba eti netráfi. Všetci ľudia sa predsa na nás nehnevajú, nedávno ženíl sa u nás poriadny mládenec Martin Žák a ku sedliackej svadbe zavítal, nenadalo medzi nás aj milý náš vyslanec veľk. p. Dr. Pavel Blaho, nehambil sa za nás, nevystrelol nám že ty si z tej lebo z druhej strany, ale všetkým jednako preukazal svoju laskavosť, a niektorých aj darmo liečil. Svadobníci mali veľkú radosť keď si pán ablegát pekne po slovensky zaspieval. Za náštevu a úctu mu pekne ďakujeme a žiadame ho aby zase čim skorej zavítal medzi nás.

Mládenec.

Čítajte a predplácajte „Pokrok“,
2 kor. na rok!

Noviny z celého sveta.

— Drahý nápoj pre dobytok. Obchodník s dobytkom a hostinský Vilém Futter v Humburkách predal voľa za 320 kor. a dostal samé bankovky. Bankovky strčil do kapsy u vesty a išel do maštale napojiť kravu. V tom mu vypadly bankovky do nádoby k napájaniu, čo spozoroval len až keď vošiel do izby a chcel peňaze odložiť. Išiel hneď do maštale, ale peňaze už byly v kráve.

— Omýlom od svojich synov zastrelený. Zvláštnou osudnou náhodou prišiel o život minulú nedelu v lesey u Zadru roľník Raško. Roľníkovi volakto ukradol kravu z maštale. Jak krádež ráco spozorovali, vypravili sa všetci mužskí obyvatelia ozbrojené do lesa, hľadať kravu. Dva synovia sedliaka, ktorí tiež pozorovali v lesey, zahladli kravu, ak ju jeden ozbrojený chlap viedol. Strelili na chlapa, ktorý kneď padol, a až potom videli, že zastrelili svojho otea, ktorý už najitú kravu viedol domov.

— V celej Europe panuje veľká zima. Vo Viedni musela asi v 60 pádoch zakročiť záchranná spoločnosť. Ohrievarne byly cez celé noce otvorené a počet navštevovateľov zrastol na 6000. Vo Lvove záchranná spoločnosť zakročila v 171. pádoch, a súkromní lekári mali mnoho práce. Strední a obecné školy premenily sa v lazarety. Rúry plynové a vodové zamrzly. Jednomo delníckovi zmrzly obe nohy a vojaka pred vojenským skladištem na strážii stojácego našli zmrzlého. Žiakom I. a II. triedy gymnasiálnej odmrzly nohy na ceste do školy. V gubernii Jaroslavskej sú mrazy 50°C. Mrazy zavínili dňa 18-ho jan. na Severnom mori zřící silný vietor, anticcybu. Severná dráha zastavila všetku dopravu zbožia, lebo železniční zamestnanci pre zimu nemôžu pracovať.

— Stávka reparov na okoli Hradištu. Okolie Hradištu usneslo sa na resolucii v ktorej vyhlasuje jednomyselne, že ak nedosiahne za repu slušnú cenu, repy pe tevať nebudú. Cheú založiť akcionársky cukrovár, čo by bol najlepšій prozriedok zvýšenia ceny repy, a pestovanie repy by sa obnovilo.

Doporučujeme našim rodinám
KOLÍNSKOU CIKORKU.

Drobné zprávy.

— Sňatok. Pán Pavel Hránek, vedúci skalickej roľníckej mliekarny, slávil vo Gbeloch dňa 29. jan. 1907 so sl. Juditou Hurbanovou svoj sňatok. Mladoženichom srdečne blahoželáme.

— Vymenovanie. Za verejného kráľ. notára pre okres skalický vymenovaný bol p. Eugen Koronthály, doteraz pomocný kráľ. notár v Senici.

— V Húšku blízko Závodu ženíl sa dňa 21. februára vážený mládenec Pavel Húšek. Na svadbe prítomný bol aj p. poslanec okresu Svätajanského Dr. Pavel Blaho.

— Účastiny obchodnej banky v Skalici sú už vypísané. Prihlásiť sa možno ešte do 1. februára.

— Dňa 29. februára slávil svoj sňatok vo Gbeloch vážený mládenec Ján Lorenc Vedlášek. Mnoho šťastia!

— Veľká zima. Terajšia zima rovná sa zime sibírskej. Teploměr klesá až na 20 stupňov pod nullu, na Horniakoch až na 25 stupňov. Morava je zamrzlá, prejde sa po nej s vozom! Sú obavy, že vinice a ovocné stromy veľmi premrznú.

— Vystahovalectvo. Najviac ľuď stahuje sa v I. štvrti roku, tedy v januári, vo februári a v maei. Roku 1905 vystahovalo sa z Uhorska o 100,200 osôb viac, nežli roku 1904.

— Zo štatistiky. Roku 1905 vychádzalo v Uhorsku 30 slovenských časopisov, rumunských 30, srbských 22, nemeckých 148. Pošta dopravila slovenských novín (všetkých) 3 milióny výtiskov, rumunských 3 aj pol milióna, srbských 3 milióny 300 tisíc, českých 825,000.

— Szakolcai Határör. Tak menuje sa nový, v Skalici redigovaný, v Topolčanoch tlačený „Skalický policajničný strážca“, maďarský časopis. Škoda, že pomenovali ho zase „Hotarom“, veď ten chudák zomrel na suchoty a tento ač nevieme, či je jeho vlastným synom a či len pastorkom, zdedil chorobu tiež. Myslíme, že tento mladý bude lepšie dýchať — chvíť!

— Vyzvanie. Všetci tí, ktorí upísali akcie na skalickú banku, sa vyzývajú, aby do 15. febr. tohoto splátky vyrovnali.

— V skalickej mliekarni je na predaj 19 kusov prekrmených prasat asi po 45—50 kilo kus. Na panskom majeri môžu si ich kupei prezreť.

— Prešporskí Slováci usporiadajú dňa 9. febr. 1907 v miestnostiach p. Celláryho, Šancova ulica č. 27. zábavný večerok. Po prednáškach taneč.

— Skalickí remeselníci usporiadajú dňa 3. febr. 1907 v miestnostiach p. R. Kusalika fašianskú zábavu. Vstupné za osobu 80 hal. Rodina 2 kor. Začiatok o 7. hodine večer.

— Nešťastie. Pred pár dňami sa viezol z Hochštettna panský úradník do Bystrice. Poneváč bolo tma, voz dostal sa na jeden kozľfk štrku a prevrhnul sa do priekopy, kočša uderilo železné operadlo sedadla do slychu, kočša na skutku zomrel.

— Mestské zastupiteľstvo Skalice vdržiava dňa 7. febr. o 10 hodine predpoludním sriaďujúce valné shromáždenie. — Dňa 8. febr. o 9 hodine predpoludním bude voľba úradníkov.

— Polóny už šiel — kam? do pensie! Nechcela sem, musela sem, nechcela sem atd.

— Fašiangy. V Čároch chystali sa minulý týždeň v útorok na svadbu, v útorok sa pieklo, hydina zabýjala, tetky, kmotry, krasť behali

a robili, svadobní oteovia stáali víno, no jako to býva, ale medzitým ukradnul z druhej izby jakýsi šikovný chlapák celého brava zabitého, hlavu strčil za o'blok. Bolo to strachu lebo mysleli že brav ožil a kuká sa z okna. Zabíli potom druhého brava a svádili sa veselo.

— **Veselé Fašiangy** budú v Skalici dňa 10-ho februára. Skalickí divadelní ochotníci budú predstavovať veselohru »U bieleho konička«. Kto sa chce zasmiať rozveseliť, v živote svojom jeden veselý večierok stráviť, na starosti zabudnúť, nech príde v ten deň do Skalice do Kat. Kruhu.

— **Dr. J. Dzierzon** zakladateľ moderného včelárstva zomrel vo veku 90 rokov. Dzierzon bol rodom Poliak.

— **Kolko litrov** dá koza mlieka do roka. Jedon anglický hospodár tvrdí že 630 litrov prímerne.

— **Odrastlý človek** spotrebuje 8 kg. soli do roka.

— **Nedostatok uhlia.** Všade sa počuie nedostatok uhlia ale *Skalický potravný spolok* má také dobré spojenia obchodné že predsa stačí vyhovieť svojim odberateľom. Dva nové vaggony sú už v ceste.

— **Mládenci Kat. Kruhu** v Skalici usporiadajú dňa 3 februára 1907 veselú fašiangovú zábavu, v miestnostiach *Kat. Kruhu*. Vstupné za osobu 60 hal. Začiatok o 1/28 hod. večier.

— **Operetná spoločnosť Truhová** hrá budúci týždeň vo Strážnici. Predstavujú sa Smetanové a Dvorákové spevy.

— **Čo stojí náš vojsko.** Polní maršal má platu 21.000 korún. Zbrojný maršálek (Feldzeugmeister) K.16.000. Podmaršálek 14 tisíc korún. Generál major 11.100 kor. Oberst 7200 kor. Oberslientenant I triedy 6000 kor. Major 5000 kor. Kapitán 3000 kor. Platy tieto sú bez bytného. V penzii je 4500 oficerov, tito potrebujú ročne 21 million korún.

Divíte sa veľkým daňám?

Kupujte v potravnom spolku!

BESEDNICA.

Americký Bioskop.

(Predstavuje: *Anička Kozruchových.*)

I. Výstup.

Amerika je zem slobody. Tu nie len na papiery, než i v skutočnosti sloboda panuje. Opísať tunajší život je ťažko, to musí človek vidieť a zkusiť. Dajaký pochop aby ste však mali, tak kucharte dľa nasledujúceho predpisu: do červeno-bielo-zeleného vajdlínka vložte všetko, čo Váš národ má, by mať, a nemá, k tomu pridajte tak asi pol kila z toho, čo nepriateľské noviny roztrubujú, že to Slováci požívajú a dobre preosývané pomýšajte to v brnei republiky a pridajte k tomu 2 loty anglickej lojality a pomastite to: voľnosťou, rovnosťou a bratstvom, potom rozdelte to na 45 štátov a jedonkaždý viac-menej posypte všetkými národami sveta (poľských židov jestli môžete vyhoďte, bárs oni veľmi prílepení budú; tiež pozorujte aby rene-gátom kyslé tváre ste neocukrovali, než radšej ešte lepšie vyšpikujte ich špatné duše,) toto všetko v duchu Juraja Washingtona upečte a dollarmi to obložiac máte dobrú — Ameriku. Z toho pokrmu niektoré omrvinky podám.

V Amerike 16 ročná dievka silno myslí na vydaj, a keď riadne nemôže vplávať do prístavu manželského stavu, tak presadne na loďku figliarov a hýbe rozumom, pri tom na kompas srdeca nič nedbá, len keď šohaja na podmorskú mínu privábi tým spôsobom, že pri zábavke mladíkovi tak dlho a šikovne lichotí až sa mu dajako zapáči a z chasnika slová: chceš by som ťa mať za ženu, bo podobný slub vyšteglí. Viac ona nepotrebuje. Keď šohaj behom dvoch-troch dní nepríde pre ňu, žaluje ho u súdu a tam úradne sa prinúti si ju vziať, alebo atatočnu summu jej zaplatiť. Američanky aj po vydaje sa lubostkujú, len že nie s manželami.

Damová pani v Amerike z rána nikdy nevie, či služka bude u nej večerať, lebo táto i bez výpovede môže sa vzdialiť. Služky sú tu panie.

Američan nezná jesť. Predložte mu rozmá-nite jedlá, a on zo všetkých bude jesť. Videla som yankeea, ktorý hlávkový šalát s čokoladou požíval. Náš mladý pán i pri kapuste kávu si zapijá.

Američan keď zívne, ústa si nezakrýva, ba príčiní je sa ich čím viac roztvoríť.

V železničných vozňoch všady máte nápis: nohy nekladte na operadla sedadiel. Vzdor tomu na vlaku často sa ti stane, že obuv tvojho zachrbátnika máš pri ušiach a tak vlasami čistíš mu podošvy. Abys zloš svoju dajako vyliat, nuž to isté zrobíš tomu, ktorý pred tebou sedí.

Poriadnu izbu (salon) najdeš v každom dome. Istého dňa bola som návštevou u pud-mistra (tu: majora). Zrazu príde čierny sluha, a pánovi v salone čistí boty.

Američanka viac navštevuje obchody s cukrovinkami, než obchod so šatmi.

Hrrrr. Gudbaj!

Hospodárstvo.

Pravidlá pri pestovaní dobytky.

Všeobecné pravidlá

Buď priateľom a nie trízniťom domácich zvierat; zachádzaj so zvieratmi prívetive.

Staraj sa o čistotu okien, aby svetlo slnečné malo prístup do chlieva; svetlo je podmienkou zdravia živočíchov.

V chlieve drž čistotu a sucho, v čistote drž nádoby na krmivo, vehody, steny, prístroje ku krmeniu a i sám seba.

Často vetraj, zvlášte ráno; ale v zime chráň dobytok pred prievanom.

V zime staraj sa o potrebné teplo. V chlieve má byť 12—17° C. stupňov tepla.

Drž dobytok v čistote, odstraňuj na čas hnoj, staraj sa o dobrý odtok moču.

Neuväzuj dobytok na krátko, aby si mohol pohodlne ľahnúť, ale ani na dlho, aby sa kusy nebili a netlačili.

Hmyz na statku netrp. Potkanov, lasice a a tehorov hľad vyhubiť, za to opatruj lastovičky a vtáčstvo vôbec.

Pozoruj, čo všetko potrebuje dobytok.

Cudzie osoby do chlieva bez dovolenia nepúšťaj, na všetky dozvedania obchodníkov neodpovedaj.

So svetlom opatrne zachádzaj. Keď oheň vypukne, chráň prv dobytok a potom chliev.

V chlieve nech sa zbytočne nepráši.

Pravidlá krmenia.

Žiadnu plesnivú látku nepoužívaj ani za krmivo ani za stelivo, lebo tie vzduch veľmi zne-čisťujú a odberú dobytku chuť od žrádla.

Preto sa musí krmivo dobre složiť, aby nezvlhlo, alebo aby sa nesparilo.

Očisti repu alebo zemiaky od hlíny a dávaj pozor, aby sa kuse železa, drótu lebo skla nedostali do krme.

Nedávaj dobytku studené lebo zmrzlé krmivo. Voda k napájaniu má byť 8—11° C. teplá; voda studená je nezdravá; voda teplá štatok neobčerství a žízeň nezaženie.

Krmivo má byť vždy jednako zostavené.

Pravidlá pri dojení.

Pred dojením očisti vemeno suchou a čistou hadrou. Miesta od výkalu znečistené utri slamou. Keď sa musí použiť pri čistení i voda, tá má byť vlažná; potom ale sa vemeno zase musí utrieť na sucho.

Pri dojení má byť i osoba čisto oblečená, ruky umyté a suché, preto má byť umyvadlo a uterák vždy prichystaný.

Prvé kapky mlieka nech sa nechajú na zem vystrieknuť. Mlieko hneď po vydojení sa má ochladiť.

Vemeno celkom vydoj, lebo v druhom páde krava mlieko utráha a to posledné mlieko je najcennejšie.

Pri dojení nech je v chlieve ticho, cudzé osoby, psi nech tam v ten čas neprichádzajú, lebo potom krava mlieko zdržuje a dobre sa nevydojí.

Pravidlá v dobe nemoci.

Mlieko od zvierat na choroby podozrivých, nesmie sa miešať so zdravým mliekom. Také mlieko sa môže len dobre prevarené upotrebiť.

Proti nemoci musíš skoro zakročiť.

Proti nemocným zvieratám buď milosrdný a a opatruj ich. Pri telenu netrp žiadne prenáhlenie lebo surové zachádzanie.

Malé dobyččatá nestavaj ku studenej stene, ku v chodu lebo k oknám, chráň ich od prievanu a nastidnutia.

Nemocný dobytok má sa opatrovať, krmíť i so zvláštnych nádob napájať.

Nákazlivú chorobu nezatajuj, ale hneď na príslušných miestach oznam.

— **Žriebatá v zime.** Prvá zima je pre žriebatú veľmi nebezpečná a mnoho ich zahynie. Čím lepšie sú po odstavení krmené, čím otuhlejšie na pastve, tým ľahšie prestôja zimu. Zánet krku, žalúdka, črev a chudokrevnosť sú hlavné nemoce, ktoré mnoho žriebäť zničia, ak nie sú dobre krmené a opatrované. Najlepšie krmivo je pre žriebatú dobré seno a hodná porcia ovsu. Na podzim majú sa žriebatá i pri špatnom počasí púšťať na slobodu, aby sa trochu vybehali, pri tom ale musíme pozor dávať, pokiaľ žriebä veselo skáče, nechajme ho tam, ale ak sa začne krčiť, pusťme ho hneď do maštale. Nebezpečno je žriebä viac dňov nechať v maštale a potom ho pusťiť na slobodu. Dušné maštale pre hovädzý dobytok neni sú dobré pre žriebatú. Dobrý pokrm je pre ne i mrvka lebo repa, ktorú žriebatá radi poží-vajú. Takto opatrované žriebä i tuhú zimu pretrpí.

— **Staré veľké jablone, orechy, hrušky** pri domoch prekážajú šíreniu sa ohňa.

— **Chráňte stromy.** Stromy čistia vzduch. Ľudia aj zvieratá vydychujú nečistý vzduch v ktorom je mnoho uhličitej kyseliny, stromy, listie, tieto plúca stromov, vdechujú uhličitú kyselinu a očisťujú vzduch, za náhradu vydychujú kyslík, ktorý potrebuje naša krv. Preto je v horách, lesoch tak zdravo, príjemno. Stromy ihlič-naté, jako bor, jedľa, smrek rozširujú vôňu pry-skrivice, smoly, ktorá hojí choré plúca.

— **Stromy** pri cestách, hradských sú sprie-vodecami a ukazovačmi cesty v noci a v zime, keď je mnoho súahu.

Stavebné vápno 100 kg za 1 zl. 25 kr. vždy k dostaniu u R. Detony, Jezovítska ul. 394.

Kto chce predať zemiaky (erteple) pre ošipané, nech sa hlási v mliekarni.

Slovenská knižnica

nemala by chýbať v žiadnom dome.

V prvom svazku práve vyšla:

Reštaurácia, krásny opis staro-dávnych ženánských volieb.

Pre ďalšie svazky vybrali sme nasledu-júce krásne knihy:

- 1.) Tri rozprávky od J. Čajáka.
- 2.) Nové besednice od Tajošského.
- 3.) Dejiny národa slovenského.

Adresa:
Vydavateľstvo Slovenskej knižnice
(F. VOTRUBA.)
BUDAPEST VIII Rákoczy-tér 3.

Každý rok
4 knihy
spolu za: **2^k 40^h**

V Mokrom Háji na obecnú výheň hlada sa poriadny kováč. Výheň spojená je s bývaním.

D. Sensel.

Strojová výroba pletených punčoch v Holiči. (Ny. m.)

Shotovuje punčochy pre panie, dievky a pre pánov z bavlny a hodobávneho pletiva a síce len v prvej jakosti. Prijíma aj nadpletanie každého druhu punčoch za najľavnejšie — ceny. — Rýchle zasielanie. — Dokonala výroba.

Hľadám kupca lebo arendátora na väčšiu tehlu blízko Daština (nitr stol.)
Imrich Kovách, advokát v Holiči.

Obehod! Kde potravný spolok není, do arendy dávam; pozostáva z 1 sklepu, (gevölbe,) 1 izby, 1 kuchyne a z 3 komôr bárs kedy môže sa prevziať u hostinského

Antona Slobody v Čačove.

Jozef Orlický,

velkozavod plodinový a semenársky, vlastné nariadenie chýrne známých bzeneckých ogurkov.

Bzenec Morava.

Odporúča svoj sklad: šošovice, hrachu, fazule, maku, kmínu a všetkých do oboru padajúcich plodín a zelenin: cibuľu, cesnak, kysanú kapustu, ngorky.

Pre jaro pôvodné repové semená v najlacnejších cenách.

Zástupca pre Uhorsko

5-52

Jozef Pařízek, Szokolcza.

Nový cenník semien

firmy

JINDŘICH VANEK,

najväčšieho českého semenárskeho obehodu, pestovania semien a obilia k siatiu, dvorného dodavateľa
v Prahe, Václavské námestie číslo 13.
„u Zlatej husy.“

obsahujúci do 3000 druhov s úplnými popismi a so 160 vyobrazeniami všetkých semien pre hospodárstvo, zahrady, lúky a hory v zaručených kvalitách k novému jarnému obdobiu

vyšiel 1. januára 1907

a zasiela sa všetkým pp. interessantom.
K objednávkam priloží sa obsirny návod o pestovaní všetkých rastlín „Vaňkuv hospodársky rádce“ zdarma.
4-10

Žiadajte cenník

najlepších travných semien na zakladaní a zlepšení slabých jatelin.

Žiadajte cenník umelých hnojiv a všetkých potrieb pre zahrady, pole a dom.

Žiadajte cenník umelých lihní a všetkých drúbežných potrieb, kúpíte ich veľmi lacno u kresťanského veľkozavodu

DRUŽSTVO „HOSPODÁR“

v Miloticích
nad Bečvou.

Sviece kostolné

všetkých druhov

voskové a polovoskové sviečky

stolné stearinové a parafinové, hladké a krútené, biele lebo barevné, ďalej

mydlá

ku praniu a voňavé (toiletne), všetky

v najlepšej jakosti dodáva najľavnejšie

Prvá Královohradecká cis. a král. dvornia tovareň na sviečky, mydlá a voňavky.

J. Pilnáček,
Hradec Králové, Král. České.
Založeno roku 1816.

5-52

Josef Lidl,
Brno, Morava, Zelný trh č II
(ve vlastním domě)
Továrna výroba hudobných nástrojov.
Prisázný znalec c. k. z. súdu.
Cenníky zdarma a franko.
Vývoz do celého sveta.

SUKNE

polovlnené . . . po 65-70 kr. a výše.
grisetové . . . po 1 zl. 20 kr. a výše.
satenové . . . po 98 kr. a výše.
kanafasové . . . po 1 zl. 10 kr. a výše.
atlasové . . . po 1 zl. 5 kr. a výše.
klotové . . . po 2-3 zl. a výše.

a jiné tkalcov. výrobky dokirkou zasílá tkalcovna.

ADOLFA JELÍNKA v Jimramově,
(MORAVA).

Vzorky zdarma a franko.

Kdo zkusí jednou po druhé kupí zas!

keď Vám je takto vykrmené, keď má takéto laloky a od masti ani nevidí dobre, vtedy tešíte sa najväčšmi z neho a v duehu neraz rátate, koľko asi dostanete zaň a koľko tak centov môže mať?

Ale veru aj uznáte, že nebyť krmného vápna „HOSPODÁR“, prasa ani o pol roka by Vám nebolo také, ako je dnes. Preto anitedy neustávajte pridávať denne tipnu vápna, keby ste si mysleli, i toho už je nie treba.

Zdravie statku, rýchly vývin statku a lacný chov statku docieliť možno jedine pravidelným prikrmovaním krmného vápna a to so značkou

„HOSPODÁR!“

5 kg. ťažké blombované vrecúško krmného vápna „Hospodár“, stojí poštou vyplatené 2 kor. 80 hal., 50 kilov 12 kor. v sklade.

JESENSKY,

v Liptovskom Sv. Mikuláši.

5-52

HOLIČ.

HOLIČ.

Zkade, zkade drahá tetičko?

Ná, z obehodu Šurďového, kde predsa len ten najčistejší a najlepši rum a iné liehové nápoje možno dostať.

Prosím Ťa, jeden liter dobrého a chutného rumu stojí len jednu korunu. Neveríš? Id, a presvedč sa! Veru že neobanuješ! S Bohom!

2-52